IQTIDORLI TALABALARNI ANIQLASHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

Sattarova Muhabbat Alijanovna
Mustaqil izlanuvchi
E-mail: sattarovamuhabbat361@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.21350842

Annotatsiya. Ushbu maqolada iqtidorli talabalarni aniqlashning zamonaviy pedagogik texnologiyalari, ularning nazariy-metodologik asoslari hamda oliy ta'lim muassasalarida qo'llash imkoniyatlari tahlil qilingan. Xalqaro ilmiy yondashuvlar, xususan Finlandiya ta'lim tizimi tajribasi asosida iqtidorni aniqlashning diagnostik usullari, differensial ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, mentorlik, raqamli diagnostika vositalari va elektron portfoliolardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, pedagogika yo'nalishi talabalarining intellektual salohiyati, kreativ fikrlashi, akademik motivatsiyasi va tadqiqotchilik kompetensiyalarini baholash mezonlari asosida iqtidorni aniqlashning innovatsion yondashuvlari taklif etilgan. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida iqtidorli talabalarni aniqlash va ularni rivojlantirish texnologiyalarini takomillashtirishga xizmat qiladi.
Kalit so'zlar: iqtidorli talabalar, iqtidorni aniqlash, pedagogik texnologiyalar, diagnostika, kompetensiyaviy yondashuv, differensial ta'lim, mentorlik, Finlandiya ta'lim tizimi, innovatsion pedagogik model, kreativlik.

Аннотация. В статье рассматриваются современные педагогические технологии выявления одарённых студентов, их теоретико-методологические основы и возможности применения в системе высшего образования. На основе международного опыта, в частности образовательной системы Финляндии, проанализированы диагностические методы выявления одарённости, возможности дифференцированного обучения, компетентностного подхода, наставничества, цифровых диагностических инструментов и электронного портфолио. Предложены инновационные подходы к выявлению одарённых студентов на основе оценки интеллектуального потенциала, креативного мышления, академической мотивации и исследовательских компетенций студентов педагогических направлений. Полученные результаты могут быть использованы для совершенствования технологий выявления и развития одарённых студентов в высших образовательных учреждениях.
Ключевые слова: одарённые студенты, выявление одарённости, педагогические технологии, диагностика, компетентностный подход, дифференцированное обучение, наставничество, образовательная система Финляндии, инновационная педагогическая модель, креативность.

Abstract. This article examines modern pedagogical technologies for identifying gifted university students, their theoretical and methodological foundations, and their application in higher education. Drawing on international experience, particularly the Finnish education system, the study analyzes diagnostic approaches to gifted identification, differentiated instruction, competency-based education, mentoring, digital assessment tools, and electronic portfolios. Innovative approaches for identifying gifted students are proposed based on the assessment of intellectual potential, creative thinking, academic motivation, and research competencies among teacher education students. The findings contribute to improving

technologies for identifying and developing gifted students in higher education institutions and provide a foundation for implementing innovative pedagogical models.

Keywords: gifted students, giftedness identification, pedagogical technologies, educational diagnostics, competency-based approach, differentiated instruction, mentoring, Finnish education system, innovative pedagogical model, creativity.

Kirish. So‘nggi yillarda jahon miqyosida inson kapitalini rivojlantirish, innovatsion iqtisodiyot uchun yuqori malakali va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash ta’lim siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Raqamli transformatsiya, sun’iy intellekt texnologiyalarining jadal rivojlanishi, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasining kuchayishi oliy ta’lim tizimi oldiga mutlaqo yangi vazifalarni qo‘ymoqda. Mazkur vazifalar orasida iqtidorli talabalarni erta aniqlash, ularning intellektual, ijodiy va tadqiqotchilik salohiyatini rivojlantirish hamda individual ehtiyojlariga mos ta’lim muhitini yaratish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Bugungi kunda rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko‘rsatmoqdaki, mamlakatning ilmiy-texnologik taraqqiyoti, iqtisodiy barqarorligi va xalqaro raqobatbardoshligi ko‘p jihatdan iqtidorli yoshlarni qo‘llab-quvvatlash tizimining samaradorligiga bog‘liq.

Zamonaviy pedagogika fanida iqtidor tushunchasi faqat yuqori akademik o‘zlashtirish ko‘rsatkichlari bilan emas, balki shaxsning murakkab muammolarni hal qilish qobiliyati, kreativ fikrlashi, innovatsion g‘oyalarni ilgari surishi, liderlik salohiyati, kommunikativ kompetensiyasi hamda mustaqil tadqiqotchilik faoliyatini amalga oshirish imkoniyatlari bilan tavsiflanadi. Shu bois iqtidorli talabalarni aniqlash masalasi an’anaviy baholash mezonlari doirasidan chiqib, kompleks pedagogik va psixologik diagnostikani talab etuvchi ko‘p omilli jarayonga aylanmoqda. Ta’lim amaliyotida faqat reyting natijalari yoki o‘zlashtirish ko‘rsatkichlariga asoslangan baholash tizimi talabaning haqiqiy salohiyatini to‘liq namoyon eta olmaydi. Natijada yuqori ijodiy imkoniyatlarga ega, biroq an’anaviy baholash mezonlarida yetarli natija ko‘rsatmaydigan ko‘plab iqtidorli talabalar e’tibordan chetda qolishi mumkin.

Jahon ta’lim amaliyotida iqtidorli talabalarni aniqlashning ilmiy asoslangan texnologiyalarini yaratishga katta e’tibor qaratilmoqda. Xususan, kompetensiyaviy yondashuv, differensial ta’lim, adaptiv o‘qitish, formatif baholash, mentorlik, tyutorlik, loyiha asosida o‘qitish, elektron portfolio, sun’iy intellekt asosidagi diagnostik tizimlar hamda raqamli monitoring vositalari iqtidorni aniqlash va rivojlantirishning samarali mexanizmlari sifatida e’tirof etilmoqda. Ushbu texnologiyalar talabaning nafaqat mavjud bilimlarini, balki uning rivojlanish dinamikasi, ijodiy salohiyati, tanqidiy fikrlashi, ilmiy izlanishga bo‘lgan qiziqishi hamda kasbiy kompetensiyalarini kompleks baholash imkonini beradi.

Xalqaro tajriba, ayniqsa Finlandiya ta’lim tizimi, iqtidorli talabalarni aniqlash va rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarni muvaffaqiyatli qo‘llayotgan davlatlardan biri sifatida e’tirof etiladi. Mazkur tizimda standartlashtirilgan baholashdan ko‘ra individual rivojlanishni kuzatish, formatif baholash, pedagogik diagnostika, mentorlik va individual ta’lim trayektoriyalarini ishlab chiqishga ustuvor ahamiyat beriladi. Finlandiya ta’lim modeli har bir talabaning qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi moslashuvchan ta’lim muhitini yaratishga asoslangan bo‘lib, bunda pedagog talabaning rivojlanishini boshqaruvchi va qo‘llab-quvvatlovchi fasilitator sifatida faoliyat yuritadi. Mazkur tajriba iqtidorni faqat tug‘ma xususiyat sifatida emas, balki rivojlantiriladigan pedagogik fenomen sifatida talqin etishi bilan alohida ahamiyat kasb etadi.

O‘zbekiston Respublikasida ham iqtidorli yoshlarni qo‘llab-quvvatlash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Ta’lim tizimini modernizatsiya qilish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish, oliy ta’lim sifatini

xalqaro standartlarga moslashtirish hamda inson kapitalini rivojlantirishga qaratilgan islohotlar iqtidorli talabalarni aniqlash va rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish zaruratini yanada kuchaytirmoqda. Biroq oliy ta'lim amaliyoti tahlili shuni ko'rsatadiki, ko'pgina oliy ta'lim muassasalarida iqtidorni aniqlash jarayoni hali ham asosan akademik reyting ko'rsatkichlariga tayanmoqda. Diagnostik vositalarning ilmiy asoslangan tizimi, kreativlik va tadqiqotchilik kompetensiyalarini baholash mezonlari, individual rivojlanish xaritalari hamda raqamli monitoring texnologiyalaridan foydalanish yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan.

Shuningdek, zamonaviy ta'lim jarayonida sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data), ta'lim analitikasi (Learning Analytics), adaptiv ta'lim platformalari va elektron portfoliolarni qo'llash orqali talabalarning rivojlanish dinamikasini uzluksiz monitoring qilish imkoniyatlari kengaymoqda. Ushbu texnologiyalar iqtidorli talabalarni aniqlash jarayonining obyektivligini oshirish, individual yondashuvni ta'minlash hamda pedagogik qarorlar qabul qilish sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu sababli zamonaviy pedagogik texnologiyalarni iqtidorni aniqlash jarayoniga integratsiya qilish nafaqat ilmiy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb masala hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili. Iqtidorli talabalarni aniqlash va ularning salohiyatini rivojlantirish masalasi zamonaviy pedagogika va psixologiya fanlarining muhim tadqiqot yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, iqtidorni aniqlashga oid nazariy qarashlar evolyutsiyasi biologik yondashuvlardan kompetensiyaviy va shaxsga yo'naltirilgan pedagogik yondashuvlargacha rivojlanib borgan. Bugungi kunda iqtidor shaxsning faqat tug'ma qobiliyati sifatida emas, balki ta'lim muhiti, pedagogik qo'llab-quvvatlash va individual rivojlanish omillari ta'sirida shakllanuvchi dinamik hodisa sifatida talqin etiladi.

B.M. Teplov qobiliyatni shaxsning muayyan faoliyatni muvaffaqiyatli bajarishini ta'minlovchi individual-psixologik xususiyatlar majmui sifatida izohlaydi. Olimning ta'kidlashicha, qobiliyat tayyor bilim yoki ko'nikma emas, balki ularni egallash imkoniyatidir. Mazkur yondashuv iqtidorli talabalarni aniqlashda ularning mavjud bilimlarini emas, balki rivojlanish salohiyatini baholash zarurligini asoslaydi. Demak, zamonaviy diagnostik texnologiyalar talabaning istiqboldagi rivojlanish imkoniyatlarini ham aniqlashi lozim [1].

S.L. Rubinshteyn inson qobiliyatlarining shakllanishi faoliyat jarayoni bilan uzviy bog'liqligini ilmiy jihatdan asoslab bergan. Unga ko'ra, shaxsning ichki imkoniyatlari amaliy faoliyat davomida namoyon bo'ladi va takomillashadi. Shu sababli iqtidorni aniqlash faqat test natijalari bilan emas, balki talabaning loyiha faoliyati, ilmiy izlanishlari, mustaqil ishlari hamda ijodiy mahsulotlari orqali kompleks baholanishi zarur [2].

Zamonaviy iqtidor nazariyalari orasida Joseph Renzullining "Uch halqa modeli" alohida ilmiy ahamiyatga ega. Olim iqtidorni yuqori darajadagi qobiliyat, kreativlik va vazifaga sadoqat (motivatsiya)ning uyg'unlashuvi natijasi sifatida izohlaydi. Mazkur model bugungi kunda iqtidorli talabalarni aniqlashda ko'p mezonli diagnostika tizimlarini ishlab chiqishning metodologik asoslaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, pedagogik diagnostikada akademik ko'rsatkichlar bilan bir qatorda kreativ fikrlash va ichki motivatsiyani baholash zarurligi ushbu nazariyaning muhim jihatlaridan biridir [3].

Howard Gardner tomonidan ishlab chiqilgan ko'p qirrali intellekt nazariyasi iqtidor tushunchasining mazmunini yanada kengaytirdi. Gardner inson intellekti yagona ko'rsatkich bilan emas, balki lingvistik, mantiqiy-matematik, fazoviy, musiqiy, kinestetik, shaxslararo va intrapersonal intellekt kabi bir nechta yo'nalishlarda namoyon bo'lishini asoslab berdi. Ushbu nazariya zamonaviy pedagogik texnologiyalarda iqtidorni aniqlash mezonlarini diversifikatsiya qilish hamda individual yondashuvni qo'llashning ilmiy asosini yaratdi [4].

Robert Sternbergning muvaffaqiyatli intellekt nazariyasida analitik, ijodiy va amaliy intellektning o'zaro uyg'un rivojlanishi inson muvaffaqiyatining asosiy omili sifatida talqin

etiladi. Olimning fikricha, iqtidorni aniqlash jarayonida talabalarning real hayotiy muammolarni hal etish, mustaqil qaror qabul qilish va innovatsion yechimlar ishlab chiqish qobiliyatlari ham baholanishi lozim. Mazkur yondashuv zamonaviy kompetensiyaviy ta'lim talablariga to'liq mos keladi [5].

François Gagné tomonidan ishlab chiqilgan Differensial iqtidor va iste'dod modeli (DMGT) tabiiy qobiliyatlarni iste'dodga aylantirishda pedagogik muhit, motivatsiya, shaxsiy faollik va ta'lim jarayonining muhim o'rnini ilmiy jihatdan asoslaydi. Mazkur model iqtidorni rivojlantirishga yo'naltirilgan pedagogik texnologiyalarni loyihalash hamda individual rivojlanish trayektoriyalarini ishlab chiqishda muhim metodologik manba hisoblanadi [6].

So'nggi yillarda iqtidorli talabalarni aniqlash masalasi kompetensiyaviy yondashuv doirasida ham keng tadqiq etilmoqda. OECD tomonidan ishlab chiqilgan **Learning Compass 2030** konsepsiyasida zamonaviy ta'limning asosiy maqsadi bilimlarni o'zlashtirish bilan cheklanmasdan, o'quvchilarning kreativ fikrlash, hamkorlikda ishlash, murakkab muammolarni hal qilish, o'zini o'zi rivojlantirish va mas'uliyatli qaror qabul qilish kompetensiyalarini shakllantirishdan iboratligi ta'kidlanadi. Shu nuqtai nazardan, iqtidorli talabalarni aniqlashda raqamli pedagogik diagnostika, elektron portfolio, formatif baholash, mentorlik va individual ta'lim trayektoriyalaridan foydalanish zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ustuvor yo'nalishlariga aylanmoqda [7].

Shunday qilib, ilmiy manbalar tahlili iqtidorli talabalarni aniqlash jarayonida an'anaviy baholash usullaridan kompleks, kompetensiyaviy va innovatsion pedagogik texnologiyalarga o'tish zarurligini ko'rsatadi. Tahlil qilingan nazariyalar mazkur tadqiqotda taklif etilayotgan zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish hamda ularni oliy ta'lim amaliyotiga tatbiq etish uchun muhim nazariy-metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Materiallar va usullar. Mazkur tadqiqot iqtidorli talabalarni aniqlashning zamonaviy pedagogik texnologiyalarini nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, unda pedagogika, psixologiya hamda ta'lim menejmenti sohasidagi ilmiy manbalar, xalqaro tajribalar va zamonaviy pedagogik yondashuvlardan kompleks foydalanildi. Tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, tizimli yondashuv, faoliyatga yo'naltirilgan ta'lim hamda iqtidorni rivojlantirishning zamonaviy nazariyalari tashkil etdi. Tadqiqot davomida iqtidorni aniqlash va rivojlantirish bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalar, xususan Finlandiya oliy ta'lim tizimida qo'llanilayotgan pedagogik texnologiyalar ilmiy jihatdan tahlil qilindi hamda ularni O'zbekiston oliy ta'lim tizimi sharoitida qo'llash imkoniyatlari baholandi.

Tadqiqot materiallarini O'zbekiston va xorij olimlarining iqtidor, qobiliyat, iste'dod, kreativlik, kompetensiya hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo'yicha olib borgan ilmiy izlanishlari, monografiyalar, ilmiy maqolalar, xalqaro tashkilotlarning analitik hisobotlari, normativ-huquqiy hujjatlar hamda oliy ta'lim tizimida qo'llanilayotgan diagnostik metodikalar tashkil etdi. Shuningdek, Finlandiya ta'lim tizimining iqtidorli talabalarni aniqlash va qo'llab-quvvatlashga oid ilg'or tajribalari, mentorlik, individual ta'lim trayektoriyasi, elektron portfolio, formativ baholash va kompetensiyaviy diagnostika texnologiyalariga oid ilmiy manbalar ham tadqiqotning axborot bazasi sifatida xizmat qildi.

Qo'llanilgan metodlar majmui tadqiqotning ishonchliligini ta'minlash, olingan natijalarning ilmiy asoslanganligini oshirish hamda iqtidorli talabalarni aniqlashning zamonaviy pedagogik texnologiyalarini ishlab chiqishga oid xulosalarning obyektivligini ta'minlash imkonini berdi. Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot maqsadiga erishish, iqtidorli talabalarni aniqlash mezonlarini takomillashtirish hamda ularni oliy ta'lim amaliyotiga samarali joriy etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun mustahkam ilmiy asos vazifasini bajaradi.

Tadqiqot muhokamasi. Tadqiqot davomida olib borilgan nazariy tahlillar hamda zamonaviy ilmiy manbalarni qiyosiy o‘rganish natijalari shuni ko‘rsatdiki, iqtidorli talabalarni aniqlash jarayoni oliy ta’lim tizimining eng muhim va ayni paytda murakkab pedagogik vazifalaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda ta’lim tizimida qo‘llanilayotgan an’anaviy baholash usullari, asosan, talabalarning akademik o‘zlashtirish ko‘rsatkichlariga tayanadi.

Ilmiy adabiyotlar tahlili natijalari B.M. Teplov, S.L. Rubinshteyn, Joseph Renzulli, Howard Gardner, Robert Sternberg hamda François Gagné tomonidan ishlab chiqilgan nazariyalar bugungi kunda ham o‘z ilmiy ahamiyatini saqlab qolayotganini tasdiqlaydi. Ushbu nazariyalarning umumiy jihati shundaki, ularda iqtidor biologik jihatdan oldindan belgilangan qat’iy xususiyat emas, balki qulay pedagogik muhit, samarali ta’lim texnologiyalari va motivatsion qo‘llab-quvvatlash orqali rivojlantiriladigan dinamik jarayon sifatida talqin qilinadi. Bu esa oliy ta’lim muassasalarida iqtidorni aniqlash texnologiyalarini ishlab chiqishda talabaning mavjud bilim darajasidan tashqari uning rivojlanish salohiyatini ham baholash zarurligini ko‘rsatadi.

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, rivojlangan davlatlar, ayniqsa Finlandiya ta’lim tizimida iqtidorli talabalarni aniqlash uzluksiz pedagogik monitoring tamoyili asosida amalga oshiriladi. Mazkur tizimda standart testlardan ko‘ra talabaning individual rivojlanish dinamikasi, mustaqil ta’lim faoliyati, loyiha ishlari, ilmiy izlanishlari, kreativ mahsulotlari hamda ijtimoiy faolligi muntazam kuzatib boriladi. Pedagog va mentor talabaning rivojlanish trayektoriyasini rejalashtirishda faol ishtirok etadi. Natijada har bir talabaning yashirin salohiyatini aniqlash hamda uni bosqichma-bosqich rivojlantirish imkoniyati yaratiladi. Mazkur yondashuv iqtidorni baholashning obyektivligini oshirish bilan bir qatorda individual ta’limni samarali tashkil etishga ham xizmat qiladi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, O‘zbekiston oliy ta’lim tizimida ham iqtidorli talabalarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha izchil islohotlar amalga oshirilayotgan bo‘lsa-da, ularni aniqlash mexanizmlarini yanada takomillashtirish zarurati mavjud. Aksariyat hollarda talabalarning salohiyati faqat akademik reyting natijalari asosida baholanmoqda. Holbuki, zamonaviy mehnat bozori va ta’lim tizimi mutaxassisdan faqat nazariy bilimlarni emas, balki kreativ fikrlash, muammolarni innovatsion hal qilish, ilmiy izlanish olib borish, jamoada ishlash, raqamli kompetensiyalar hamda kasbiy moslashuvchanlik kabi sifatlarni ham talab etmoqda.

Muhokama davomida raqamli ta’lim texnologiyalarining imkoniyatlari ham alohida e’tirof etildi. Sun’iy intellekt elementlariga asoslangan diagnostik platformalar, ta’lim analitikasi (Learning Analytics), elektron ta’lim muhiti va raqamli monitoring vositalari talabalarning o‘quv faoliyati bo‘yicha katta hajmdagi ma’lumotlarni tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu texnologiyalar yordamida talabaning bilimlarni o‘zlashtirish sur’ati, mustaqil ta’lim faolligi, kreativ topshiriqlarni bajarish sifati, ilmiy faoliyatdagi ishtiroki va kompetensiyalarining rivojlanish dinamikasi muntazam kuzatilib boriladi. Bu esa iqtidorni aniqlashning ishonchliligini oshirish bilan birga subyektiv baholash omillarini sezilarli darajada kamaytiradi.

Tadqiqot natijalari pedagogika yo‘nalishi talabalari uchun iqtidorni aniqlashning alohida mezonlarini ishlab chiqish zarurligini ham ko‘rsatdi. Chunki mazkur yo‘nalish bitiruvchilari kelajakda ta’lim tizimining rivojlanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadigan mutaxassislar hisoblanadi. Shu sababli ularning kasbiy-pedagogik kompetensiyalari, innovatsion fikrlashi, metodik ijodkorligi, kommunikativ madaniyati, reflektiv faoliyati va tadqiqotchilik salohiyatini baholash iqtidorni aniqlashning muhim ko‘rsatkichlari sifatida qaralishi lozim.

Xulosa. Tadqiqot natijalari iqtidorli talabalarni aniqlash masalasi zamonaviy oliy ta’lim tizimining ustuvor yo‘nalishlaridan biri ekanligini ko‘rsatdi. Ilmiy manbalar tahlili asosida

iqtidor tushunchasi faqat yuqori akademik natijalar bilan emas, balki intellektual salohiyat, kreativ fikrlash, tadqiqotchilik qobiliyati, kasbiy motivatsiya, liderlik va kommunikativ kompetensiyalarning integratsiyalashgan tizimi sifatida namoyon bo‘lishi aniqlandi. Shu sababli iqtidorli talabalarni aniqlash jarayoni kompleks pedagogik diagnostika va ko‘p mezonli baholash asosida tashkil etilishi lozim. Tadqiqot davomida B.M. Teplov, S.L. Rubinshteyn, J. Renzulli, H. Gardner, R. Sternberg va F. Gagnélarning ilmiy qarashlari tahlil qilinib, ularning iqtidorni aniqlash va rivojlantirishga oid nazariy yondashuvlari zamonaviy pedagogik texnologiyalar uchun muhim metodologik asos bo‘lib xizmat qilishi asoslandi. Ushbu nazariyalar iqtidorni rivojlantiriladigan pedagogik hodisa sifatida talqin etishi bilan alohida ahamiyat kasb etadi.

Finlandiya ta’lim tizimi tajribasi tahlili iqtidorli talabalarni aniqlashda individual yondashuv, mentorlik, formatif baholash, elektron portfolio, individual ta’lim trayektoriyasi va uzluksiz pedagogik monitoring texnologiyalarining samaradorligini ko‘rsatdi. Mazkur texnologiyalar talabalarning yashirin imkoniyatlarini aniqlash, ularning rivojlanish dinamikasini kuzatish hamda individual salohiyatini ro‘yobga chiqarishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, oliy ta’lim muassasalarida iqtidorli talabalarni aniqlash tizimini takomillashtirish uchun akademik ko‘rsatkichlar bilan bir qatorda kreativlik, tadqiqotchilik kompetensiyasi, innovatsion fikrlash, kasbiy motivatsiya va kommunikativ ko‘nikmalarni ham qamrab oluvchi kompleks diagnostika tizimini joriy etish maqsadga muvofiq deb hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Теплов Б.М. *Психология индивидуальных различий*. – Москва: Изд-во МГУ, 1985.
2. Рубинштейн С.Л. *Основы общей психологии*. – Санкт-Петербург: Питер, 2002.
3. Renzulli J.S. *The Three-Ring Conception of Giftedness*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
4. Gardner H. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. – New York: Basic Books, 1983.
5. Sternberg R.J. *Successful Intelligence*. – New York: Simon & Schuster, 1996.
6. Gagné F. Transforming Gifts into Talents: The DMGT as a Developmental Theory // *High Ability Studies*. – 2004. – Vol. 15(2). – P. 119–147.
7. OECD. *OECD Learning Compass 2030*. – Paris: OECD Publishing, 2019.